

فصلنامه علمی زبان پژوهی دانشگاه الزهراء (س)

سال شانزدهم، شماره ۵۱، تابستان ۱۴۰۳

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات ۱۹۵-۱۶۷

کاربردشناسی فرایند تصریح در ترجمه شفاهی همزمان^۱

علی محمد محمدی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۲۸

چکیده

تصریح پدیده و راهبردی عام در گستره غنی‌سازی معنایی و منظورشناختی در کاربرد زبان با نقش میانجی و ابهام‌زدایی در حوزه‌های بین فرهنگی ترجمه و یادگیری زبان است. لازمه این امر، تغییرات مختلف با رویکردی مخاطب‌محور برای افزایش خوانش‌پذیری متن مقصد، ابراز وفاداری به هدف گوینده/نویسنده، و فهم بهتر مخاطب از ترجمه است. تصریح پدیده، مشتمل بر اظهار اطلاعات تلویحی متن مبدأ در متن مقصد، آشکار کردن و بازتاب موارد حذف شده متن اصلی در ترجمه، و نشان دادن شفاف‌تر و واضح‌تر روابط انسجامی در متن مقصد است. مترجم شفاهی همزمان در آن واحد دارای نقش‌های دوگانه مخاطب/گوینده بوده و درگیر فرایندهای رمزگشایی و رمزگذاری اطلاعات در این فرایند است. هدف این مقاله بررسی رویکردهای آفرینش‌گفتمان مترجم شفاهی همزمان ایرانی از طریق تجزیه و تحلیل راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه شفاهی همزمان برای کشف ابعاد تصریح در حوزه مدیریت گفتمان است. پیکره پژوهش، شامل حدود ۳۵۰۰۰ واژه برگرفته از سه سخنرانی به زبان فارسی و ترجمه شفاهی همزمان آن‌ها به زبان انگلیسی است. برای اثبات اعتبار و پایایی علمی-پژوهشی این مطالعه از یک فهرست و الگوی گفتمان‌نما در حوزه گفتمان‌شناسی و دو ارزیاب بهره گرفته شد. مطالعه کنش‌های رفتاری مترجم شفاهی همزمان نشان داد که به میزان حدود ۸۰ درصد این مترجم شفاهی همزمان ایرانی از راهبرد گفتمانی تصریح بهره گرفته بودند. همچنین، تحلیل رفتارها و راهبردهای منظورشناختی این مترجم در چارچوب تصریح منجر به

^۱ شناسه دیجیتال (DOI): 10.22051/jlr.2021.36926.2061

^۲ استادیار، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی، دانشگاه اراک، اراک، ایران؛

a-mohammadi@araku.ac.ir

کشف یک الگوی مثالی با رویکردها و راهبردهایی در ترجمه گفتمان‌نماها گردید که مشتمل اند بر افزایش، تغییر، و حذف گفتمان‌نماها. کاربردهای مختلف آموزشی، پژوهشی، و علمی نیز تجزیه و تحلیل شد.

واژه‌های کلیدی: تصریح، ترجمه همزمان، عناصر مدیریت گفتمان

۱. مقدمه

تصریح پدیده و راهبردی عام در کاربرد زبان با نقش میانجی مانند ترجمه و یادگیری زبان است که در بردارندهٔ تعدیل‌ها و تغییرات مختلف نحوی، معنایی، و منظورشناختی است. این تعدیل‌ها و تغییرات در گسترهٔ ترجمه با رویکردی مخاطب‌محور شامل بازنمایی اطلاعات تلویحی متن مبدأ در متن مقصد، آشکار کردن و بازنمایی موارد حذف‌شدهٔ متن اصلی در ترجمه و نشان دادن شفاف‌تر و آشکارتر روابط انسجامی در متن مقصد است (Blum-Kuka, 1986; Khazaefar, 2000; Mohammadi & Dehghan, 2021; Sayyahi et al, 2016). از دیدگاه پژوهشگران، هدف این تغییرات به کارگیری گونه‌های مختلفی از غنی‌سازی معنایی و منظورشناختی (Frisson, 2009) برای ابهام‌زدایی و افزایش خوانش‌پذیری متن مقصد، ابراز وفاداری به هدف نویسنده، و فهم بهتر ترجمه است. برای دستیابی به این هدف مترجم از تعدیل، جایگزینی و تغییر واژگانی، نحوی، کلامی، و منظورشناختی یاری می‌جوید. همهٔ مرحله‌ها و موارد بالا در چهارچوب نظام خود فرایند ارتباط به هنگام پردازش طبیعی زبان انجام می‌شود (Mohammadi, 2021; Navarchi & Motamedi, 2019; Sayyahi et al, 2016). مترجم شفاهی همزمان در آن واحد دارای نقش‌های دوگانهٔ مخاطب/گوینده بوده و درگیر فرایندهای رمزگشایی و رمزگذاری اطلاعات در این فرایند است (Gile, 2005).

بررسی نظام رمزگشایی و رمزگذاری اطلاعات در چارچوب نظریهٔ فراگفتمان^۱ و اقدامات گفتمان‌مدار انجام می‌گیرد. در حوزه‌های فراگفتمان و فعالیت‌های گفتمان‌مدار^۲ (Hyland, 2005) پژوهشگر به بررسی نظام تولید، پخش، و بهره‌وری از گفتمان برای حل ناگواری‌ها و مشکلات گفتمانی^۳ در حوزهٔ تعاملات اجتماعی می‌پردازد. این پژوهش‌ها نشان می‌دهد که همهٔ این فعالیت‌ها نیازمند تغییر، تبدیل، و جرح و تعدیل از سوی گوینده/نویسنده و مخاطب هستند. تحلیل پیکره‌های موازی نشان می‌دهد که موضوع تغییر، تبدیل، و دست‌کاری در بیشتر موارد مربوط به حوزهٔ روابط انسجامی در گفتمان است. و بیش از هفتاد درصد روابط

¹ meta-discourse

² discursive practices

³ problems

انسجامی در گفتمان با بهره گیری دقیق، منطقی، و حرفه‌ای از گفتمان‌نماها به انجام می‌رسند (Das & Taboada, 2017; Egg, 2010) و توجه پژوهشگران به این حوزه زمینه درهم‌تیدگی مطالعات ترجمه و مطالعات گفتمان‌شناختی را فراهم می‌کند (Crible et al, 2019). نتیجه این درهم‌تیدگی پیدایش رویکردهای پژوهشی جدید و جامع‌تری در روش‌شناسی مطالعات گفتمان‌شناختی و ارائه الگوهای^۱ جدید و بروز پژوهشی برای هدایت کارآمد پژوهشگران خواهد بود (Hoek et al, 2017; Hoek & Zufferey, 2015).

هدف نگارنده در مقاله حاضر بررسی گفتمان تصریح با تحلیل شرایط، مبانی، دلایل، ابعاد، و گونه‌های آن در گستره مدیریت گفتمان بر اساس پژوهش معادل‌های ترجمه گفتمان‌نماها^۲ در حوزه ترجمه شفاهی هم‌زمان برای کشف و معرفی الگوی پژوهشی است. در مطالعات حوزه‌های منظورشناسی و گفتمان‌شناسی نگارنده به بررسی روش‌های استفاده طبیعی افراد از زبان در چارچوب روابط، متغیرها، و کنش‌های اجتماعی می‌پردازد (Yule, 2011). مدیریت گفتمان از مسائل اساسی در تعاملات انسان است و آثار بسیاری در زندگی فردی و اجتماعی انسان دارد. در تعریف مدیریت گفتمان محمدی (Mohammadi, 2015) بیان می‌کند: «مدیریت گفتمان دارای رویکردهای خرد و کلان است. در نگرش کلان، مدیریت گفتمان به کشف، ارزیابی، و مطالعه گفتمان بر پایه بررسی راهبردهای تولید، بازگویی، طراحی و بازطراحی، توزیع، و استفاده از زبان در جامعه می‌پردازد. در رویکرد خرد، مدیریت گفتمان عبارت از ایجاد انسجام، ارتباط و ارائه معیار در گستره گفتمان است. همچنین، ابعاد نظری آن دارای نظام‌های چندبعدی و از جنبه کاربردی شامل ارائه و استفاده از راهبردهاست. از مهمترین عناصر مدیریت گفتمان، استفاده خلاق، پویا، و انعطاف‌پذیر گوینده/نویسنده و شنونده/خواننده از عناصر زبانی به نام گفتمان‌نماها در فرایند گفتار است» (Mohammadi, 2015, p. 63).

در آفرینش و تفسیر گفتمان، گوینده/نویسنده و مخاطب با کمک گفتمان‌نماها روابط انسجامی گوناگون دستوری، معنایی و منظورشناختی بین بخش‌های گفتمان را به وجود آورده و تشخیص می‌دهد. از درهم‌تیدگی حروف-ربط، عطف، و اضافه-قیدها، فعل‌ها، و جمله‌های کوتاه مانند همچنین، ولی، پس، اولاً، به‌بیان‌دیگر، در نتیجه، بالاخره، منظورم این است، و موارد مشابه گفتمان‌نماها به وجود می‌آیند و پیامد این درهم‌تیدگی پیدایش پیچیده‌ترین، فراوان‌ترین، کاراترین، کاربردی‌ترین، و موثرترین متغیرها و عوامل-یعنی گفتمان‌نماها- در فرایند آفرینش، تحلیل و درک گفتمان است (Fraser, 2006; Mohammadi, 2015). گفتمان‌نماها در خدمت

¹ models

² translation spotting

حفظ و گسترش انسجام متن و گفتار، عوامل فعال‌کننده ذهن و زبان فرد برای آفرینش و تفسیر گفتمان، و زمینه پیدایش انسجام و ارتباط در گفتمان را فراهم می‌کنند. بنابراین، دستیابی به این هدف‌های سه‌گانه وابسته به کاربرد دقیق، درست، حرفه‌ای، و کارآمد گفتمان‌نماهاست (Aijmer, 2002; Anderson, 2001; Schiffrin, 1998). با وجود اهمیت گسترده گفتمان‌نماها در ایجاد انسجام و ارتباط بین واحدهای گفتمان، پژوهشی در این حوزه انجام نشده و در نتیجه الگوی^۱ پژوهشی و مطالعاتی نیز معرفی نشده‌است. پژوهشگران فرضیه‌های گوناگونی درباره راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها ارائه نموده‌اند. یکی از فرضیه‌ها، ساده‌ترین و بهترین^۲ راهبرد را حذف گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه می‌انگارد. فرض دیگر این است که به سبب داشتن نقش‌های چندگانه و وابستگی شدید به بافت، انتظار می‌رود که معادل‌های گوناگونی برای گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه ارائه شود (Furko, 2014). برای رسیدن به این هدف، این پژوهش به بررسی راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها با پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش می‌پردازد: نخست اینکه، تا چه میزان راهبرد گفتمان‌آفرین تصریح در فرایند ترجمه و رمزگذاری گفتمان‌نماها در ترجمه همزمان به کار برده شده‌است؟ دوم آنکه، مظاهر و راهبردهای تصریح گفتمان‌نماها در فرآیند آفرینش گفتمان در ترجمه همزمان کدامند؟

۲. پیشینه پژوهش

در پیشینه این مطالعه به بررسی و گزارش مفهوم، گونه‌ها، روش‌ها و فلسفه تصریح می‌پردازیم.

الف) مفهوم تصریح و گونه‌های مختلف آن

تعریف تصریح موارد متفاوتی را در بر می‌گیرد (Dimitrova, 2005). در حوزه ترجمه منظور از تصریح بیان مستقیم موارد تلویحی متن مبدأ در متن مقصد است و تصریح یکی از همگانی‌های ترجمه به شمار می‌آید. بلوم-کالکا (Blum-Kuka, 1986) بر این باور است که در بیشتر ترجمه‌ها ابعاد انسجامی متن مبدأ تحت تاثیر فرایند تصریح قرار گرفته‌است و نتیجه می‌گیرد که تصریح جزء ذاتی، اصلی، و جدایی‌ناپذیر ترجمه است. پژوهشگران دیگری بر این باورند که تصریح پدیده و راهبردی عام در کاربرد زبان با نقش میانجی مانند ترجمه و یادگیری زبان است که دربرگیرنده تعدیل‌ها و تغییرات مختلف نحوی، معنایی و منظورشناختی است. این تعدیل‌ها و تغییرات در گستره ترجمه با رویکردی مخاطب‌محور شامل بازنمایی اطلاعات تلویحی متن مبدأ در متن مقصد، آشکار کردن و بازتاب موارد حذف‌شده متن اصلی در ترجمه، و نشان‌دادن

¹ model

² the most straightforward

شفاف تر و آشکارتر روابط انسجامی در متن مقصد است (Blum-Kuka, 1986; Khazaefar, 2000; Sayyahi et al, 2016). کلاودی (Klaudy, 2005) بیان می کند که در فرایند تصریح اندازه متن گسترش می یابد. پژوهش وی در تحلیل پیکره های موازی نشان داد که در گستره تصریح و تلویح اگر مترجم حق انتخاب داشته باشد، ترجیح می دهد از اقدام هایی بهره جوید که به تصریح می انجامد و در بیشتر موارد تلویح را ترجیح نمی دهد.

پژوهش دیمیترووا و گومول (Dimitrova, 2005; Gumul, 2006) نشان داد که تصریح دارای گونه های مختلفی مانند تصریح واژگانی، تصریح نحوی، تصریح منظور شناختی، و تصریح متنی بود. در بررسی پیکره های موازی، کلاودی (Klaudy, 2005) موفق به کشف چهار گونه تصریح می گردد: الف) تصریح اجباری ناشی از تفاوت های زبانی، ب) تصریح اختیاری نتیجه تفاوت ها در راهبردهای آفرینش متن و ترجیحات سبک شناختی بین زبان مبدأ و زبان مقصد، ج) تصریح منظورشناختی ناشی از تفاوت های فرهنگی در جوامع زبانی مبدأ و زبان، د) تصریح ترجمه محور متأثر از ماهیت خود فرایند ترجمه و الزام بیان مستقیم و شفاف ایده ها در زبان مقصد. در بررسی پیکره های موازی، دیمیترووا (Dimitrova, 2005) موفق به کشف دو گونه تصریح زبانی و فرازبانی می شود. در پژوهش دیگری کلاودی (Klaudy, 2005) به این نتیجه می رسد که ابعاد تصریح در فرایند ترجمه شامل موارد گوناگونی است. نخستین شکل به کارگیری تصریح این گونه است که یک واحد گفتمانی زبان مبدأ با معنایی کلی تر و عام تر با یک واحد گفتمانی زبان مقصد با معنایی خاص تر و مشخص تر جایگزین می شود. روش دوم به کارگیری تصریح در فرایند ترجمه به این شکل است که معنای یک واحد گفتمانی زبان مبدأ در چند واحد گفتمانی زبان مقصد پخش می شود. سومین رویکرد در به کارگیری فرایند تصریح در برگردان متن اصلی ظهور، پیدایش، و افزایش واژه ها و عبارات با عناصر معنایی جدید در متن زبان مقصد است. چهارمین روش در به کارگیری تصریح در فرایند ترجمه تقسیم یک جمله زبان مبدأ به چندین جمله در زبان مقصد است و آخرین شکل تصریح در فرایند ترجمه گسترش و تبدیل یک عبارت زبان مبدأ به سطح یک جمله واره در زبان مقصد است.

سگوینات (Seguinat, 1988) کاربرد تصریح در کار مترجم ها در ترجمه متون حقوقی را بررسی کرد که ۵ نفر آن ها مترجم حرفه ای بودند و ۵ نفر دیگر مترجم تازه وارد. وی موارد چهارگانه تصریح اسمی^۱، تصریح ساختار مجهول، تصریح در ترجمه اصطلاح های تخصصی، و تصریح عبارات حذف به قرینه لفظی را بررسی کرد. نخست اینکه، بررسی وی نشان داد که

¹ nominalisation

کمترین تصریح مربوط به تصریح اسمی در ترجمه بود و در بیشتر موارد به صورت تحت الفظی ترجمه شده بود. به این معنا که با استفاده از یک فعل به همراه اسم ترجمه شده بود. دوم آنکه، در ساختار مجهول نیز تصریح کمتری به کار رفته بود و در ترجمه فقط فاعل مشخص شده بود با افزودن عبارت حرف اضافه. در مرحله سوم ترجمه اصطلاح‌های تخصصی بود که بیشترین تصریح متعلق به این مقوله بود و از واژه‌های مصطلح زبان مقصد بهره گرفته شده بود. نوع چهارم تصریح مربوط به عبارت‌های حذف به قرینه لفظی بود و همه این عبارت‌های حذف شده به صورت صریح در ترجمه آورده شده بودند. پیورتین (Puurtinen, 2004) به تحلیل تصریح در ترجمه متون ادبی پرداخت و نتیجه بررسی وی نشان داد که تصریح در چهار سطح واژه، دستور، منظورشناسی، و ترجمه انجام شده بود. پژوهش اوراس (Overas, 1998) در تحلیل و مقایسه پیکره‌های موازی نشان داد که سطح گسترده‌ای از تصریح انسجامی در متن‌های مقصد وجود دارد. بخش دیگری از یافته‌های این پژوهشگر نمایانگر آن است که در فرایند ترجمه تصریح بیشتر از تلویح کاربرد دارد.

ب) روش‌های کاربرد تصریح

رویکردها و روش‌های گوناگونی در فرایند عملی تصریح در اقدامات مترجم‌ها گزارش شده است. گومول (Gumul, 2006) به این نتیجه می‌رسد که گاهی این کار از طریق گسترش طول متن به کمک افزایش عناصر نحوی یا واژگانی انجام می‌شود. در موارد دیگر هم با جایگزین کردن یک واحد زبان مبدأ با واحدی دیگر با معنایی مشخص‌تر و شفاف‌تر در زبان مقصد است. یکی از روش‌های تصریح تغییر ساختار روابط انسجامی است. به یاری این روش مترجم با افزودن عناصر زبانی، فرازبانی و فراگفتمانی مانند گفتمان‌نماها، ضمائر و مانند آن روابط انسجامی ضمنی را تبدیل به روابط انسجامی صریح می‌کنند (Shlesinger, 2000). در مطالعه روش‌های عملی انجام تصریح در پیکره‌های موازی، دیمیترووا (Dimitrova, 2005) دریافت که مترجم با افزودن ضمیر موصولی و ضمائر اشاره در فرایند ترجمه پیامی شفاف‌تر و مشخص‌تر را منتقل می‌کند. افزون‌براین، او دریافت که مترجم‌ها با افزودن نشانگرهای گفتمانی به ابهام‌زدایی از روابط ضمنی و بلاغی متن می‌پردازند. این نویسنده منشأ تصریح را تجربه و مهارت می‌داند و بر این باور است که در کار مترجمان با تجربه و حرفه‌ای درجه بالایی از تصریح خودکار دیده می‌شود و دانشجویان هم در بیشتر موارد برای از بین بردن دشواری‌های ترجمه خود از راهبرد تصریح بهره می‌گیرند.

کلاودی (Klaudy, 2005) نشان داد که راهبردها، روش‌ها و فرایندهای عملی و اجرایی به کارگیری فرایند تصریح در برگردان متن اصلی مشتمل بر تصریح واژگانی، تقسیم واژگانی،

افزایش واژگانی، بسط و گسترش دستوری، و افزایش دستوری است. با بهره‌گیری از روش پژوهشی تفکر گویا در مطالعه اقدام‌های مترجم، دیمیتروا (Dimitrova, 2005) دریافت که با بهره‌وری از نظام پردازش طبیعی زبان مترجم به‌شکل ناخودآگاه به افزودن گفتمان‌نماها در میان واحدهای گفتمان می‌پردازد. یعنی در عمل آن فرایند پردازشی خودکار انگاشته می‌شود. افزون بر این، یافته‌های پژوهش وی نشان داد در مواردی هم مترجم فعل را به جای اسم جایگزین کرد و هدف او از این جایگزینی نیز ابهام‌زدایی از ابعاد استعاری ساختار دستوری جمله است و نتیجه آن این است که کیفیت متن‌ها افزایش می‌یابد و تأثیر بیشتری بر مخاطب خود دارند.

پ) فلسفه توسل مترجم به تصریح

در گزارش پژوهش پیم (Pym, 2005) فلسفه تصریح در فرآیند ترجمه اثبات همکاری در فرایند انتقال پیام انگاشته شده است. او بر این باور است که از یک سو، مترجم در جستجوی انتقال پیام در بافتی با منبع‌های مشترک محدود است و از سوی دیگر او باید بافتی قابل فهم برای مخاطب بیافریند که لازمه آن تصریح است. وی انجام‌ندادن تصریح را پدیده‌ای بدتر از ترجمه‌نکردن بخشی از متن می‌داند. از دید پیم (Pym, 2005) این نگرش که متن‌های ترجمه‌شده دارای صراحت بیشتری از متن‌های نگارش شده هستند، از یافته‌های جدید مطالعات ترجمه هست. نتیجه بررسی‌ها نشان می‌دهد که بین تصریح و تلویح در فرایند ترجمه یک رابطه نامتقارن وجود دارد. و پژوهشگران به‌ویژه نظام تصریح نامتقارن را یکی از همگانی‌های ترجمه انگاشته‌اند. نظریه تصریح برای رویارویی با موانعی مانند عدم صراحت معنایی و نگاه آرمان‌گرایانه درباره ثبات معنای ارایه شده است و به نظر می‌رسد که موضوع روشن برای همه پژوهشگران این است که کار مترجم یا بیان معنی به‌شکل صریح و یا به‌شکل تلویحی است. این مساله به‌نوبه خود منجر به کشف دلایلی برای اثبات دلیل انگاشتن تصریح به‌عنوان یکی از ویژگی‌های مهم ترجمه گردید. بسیاری از این دلایل در چارچوب نظریه مدیریت خطر^۱ قرار می‌گیرند. از دید وی، دلیل به‌کارگیری مترجم‌ها از تصریح تطبیق نظام‌های ارجاع در متون مبدأ و مقصد است و هدف آن مدیریت و مقابله با خطر نبود همکاری در فرآیند تعاملات گفتمانی است.

بلوم کالکا (Blum-Kulka, 1986) بر این باور است که از الزامات موفقیت در فرایند ترجمه پردازش متن و گفتمان است. فرایند تفسیر متن مبدأ به‌وسیله مترجم منجر به پیدایش متن مقصدی می‌شود که دارای حشو بیشتری از متن مبدأ است. دلیل و فلسفه این حشو تحت تأثیر میزان و

^۱ Risk Management Theory

سطح لازم برای تصریح در انسجام متن در زبان مقصد است و این پدیده فرضیه تصریح نامیده شده است. فلسفه توسل مترجم به تصریح از دیدگاه اوراس (Overas, 1998) موضوع تداخل زبانی است. او به این نتیجه می‌رسد که در بیشتر موارد برای پرهیز از تداخل زبانی، مترجم‌های متعهد اندازه متن را گسترش می‌دهند تا نخست آنکه از حذف معنا جلوگیری نمایند و دوم اینکه در خدمت آسان‌سازی فرایند پردازش مخاطب باشند. از دید استیل (Steele, 2015) هدف توسل مترجمان به گونه‌های مختلف تصریح مشتمل اند بر پرهیز از ابهام، افزایش بیشتر شفافیت و روشنی متن، نشان‌دادن دقیق‌تر روابط منطقی، و تفسیر و توضیح ویژگی‌های زبانی-فرهنگی. کلاودی (Klaudy, 2005) بر این باور است که دلیل بهره‌گیری مترجم از تصریح احتیاط و ناآگاهی است. سیپایونگ (Sipayung, 2017) در پژوهش خود تصریح و تلویح را روش گسترش و تغییر انسجام متن انگاشت و به بررسی میزان تصریح و تلویح در ترجمه پرداخت. نتیجه پژوهش وی نشان داد که مترجم در ۶۳ درصد موارد به تصریح متوسل شده بود. در ۲۸ درصد موارد از تلویح بهره گرفته بودند و در ۹ درصد موارد هم به تغییر معنا روی آورده بود. شریعتی و فتحی مقدم (Shariati & Fathi Moghaddam, 2017) به بررسی تصریح در ترجمه منادای یا علی پرداختند. پژوهش آن‌ها نشان داد که این عبارت منادا ممکن است در بافت‌های مذهبی و غیر مذهبی به کار برده شود و نقش‌های این عبارت بر اساس بافت‌های مختلف متفاوت بود. به‌وسیله مصاحبه با افراد مختلف، از آن‌ها خواستند که این عبارت را به انگلیسی ترجمه کنند. دستاورد پژوهش نشان داد که در ترجمه این عبارت در بیشتر موارد افراد به گونه‌های مختلفی از تصریح بهره گرفته‌اند.

کراسگار (Krogsgaard, 2017) به بررسی تصریح در ترجمه پرداخت. در این پژوهش مترجم‌های تخصصی حضور داشتند. نتیجه پژوهش نشان داد که این مترجم‌ها به سبب داشتن دانش موضوع از راهبرد تصریح بیشتر و به شکل کامل‌تر و دقیق‌تری بهره گرفته بودند. یزدانی (Yazdani, 2017) با فرض اینکه تصریح یکی از جهانی‌های ترجمه است، به تحلیل ترجمه فیلم پرداخت. نتیجه پژوهش او نشان داد که به طور کلی مترجم در بیشتر موارد از راهبرد تصریح استفاده کرده بود و نتیجه آن افزایش حجم متن مقصد بود.

پژوهش گمول (Gumul, 2006) نشان داد که در مواردی هدف مترجم از افزودن واژه‌ها و عبارت‌هایی مانند گفت‌مان‌نماها، صفت‌ها، و قیدها پر کردن کاستی‌ها است. به این معنا که مترجم به ارائه اطلاعات جدیدی نمی‌پردازد و این راهبرد گفتاری فرصتی فراهم می‌کند تا او به تحلیل و فهم بهتر متن مبدأ پردازد و بتواند دشواری‌ها، موانع و چالش‌های خود در فرایند ترجمه را از بین

ببرد. پژوهش او همچنین نشان داد که در این فرایند مترجم دارای رفتارهای آگاهانه و ناخودآگاه است. به این معنا که به کارگیری تصریح در ابعاد انسجامی متن به صورت ناخودآگاه انجام می شود. ولی در ابعاد معنایی متن تصریح رفتار راهبردی آگاهانه است. برای نمونه، در پژوهش او مترجمی گفته است که دلیل افزودن واژه ها و عبارت ها به سبب اصلاح اشتباه در ترجمه شفاهی بوده است و یا اینکه وی معادل درست واژه را فراموش نموده و با تکرار واژه ها آن را به یاد آورده است. و سرانجام این پژوهشگر به این نتیجه می رسد که هدف تصریح از بین بردن مشکلات ناشی از تفاوت های زبانی، اجتماعی و فرهنگی است. تحلیل و بررسی این پیشینه نشان داد که پژوهشی تحلیلی و تطبیقی در حوزه کشف روش ها، الگوها، راهبردهای عملی تصریح در ترجمه شفاهی همزمان در گستره ترجمه گفتمان نماها در ترجمه از زبان فارسی به زبان انگلیسی انجام نشده است. بنابراین، هدف این مطالعه از بین بردن این کاستی در محیط های آموزشی، علمی، و پژوهشی کشور و ارایه الگویی پژوهشی در این حوزه از کاربرد زبان است.

۳. روش اجرا

روش پژوهش: مقاله حاضر به تجزیه و تحلیل معادل های ترجمه یک مترجم شفاهی همزمان ایرانی در ترجمه گفتمان نماها از زبان فارسی به انگلیسی در طراحی روابط گفتمانی در مدیریت گفتمان با هدف کشف و معرفی الگوی پژوهشی پرداخته است. در فرایند انجام این پژوهش، روش های کیفی و توصیفی ترکیب گردید. نخست اینکه کاربرد طبیعی زبان در فرایند تعامل بینابانی ترجمه شفاهی همزمان بررسی شد. دوم آنکه پیکره مطالعه به صورت تصادفی انتخاب گردید. سوم اینکه برای نشان دادن پایایی و اعتبار علمی این پژوهش از دو ارزیاب بهره گرفته شد. افزون بر این، پژوهش حاضر دارای رویکرد نظری، الگو و پرسش پژوهشی بود. همچنین، از آمار توصیفی نیز در تحلیل داده ها بهره گرفته شد (Seliger & Shohamy, 1989).

مبانی نظری و الگوی پژوهش: چارچوب نظری این پژوهش را نظریه انسجام در مطالعات گفتمان شناختی تشکیل می دهد. پیش فرض های نظریه انسجام مشتمل اند بر (۱) در مجموع متون دارای انسجام اند، (۲) در هر متنی روابط انسجامی گوناگونی وجود دارد، (۳) از بایسته های مهم و اساسی درک و فهم متون مطالعه و شناسایی این روابط انسجامی است (Schiffrin, 2006; Redeker, 1999). بازنمایی، علامت گذاری، و طبقه بندی گفتمان نماها در پیکره های موازی با استفاده از فهرست گفتمان نمای محمدی و دهقان (Mohammadi & Dehghan, 2020) انجام شد. مبانی نظری این الگو برگرفته از نظریه انسجام در مطالعات گفتمان شناسی است و براساس

مطالعات منظورشناختی پیکره-محور تدوین شده‌است و برای تجزیه و تحلیل انسجام متون روابط استدلالی چهارگانه‌ای را کشف و معرفی شده‌اند که مشتمل اند بر تفصیل، تقابل، استنباط، و توالی.

ارزیاب‌ها: برای اینکه تحلیل و نتیجه‌گیری این پژوهش از جایگاه و اعتبار علمی و پایایی قابل قبولی برخوردار باشد، در تحلیل هر دو پیکره فارسی و انگلیسی از دو ارزیاب درخواست شد تا دیدگاه و نظر موافق یا مخالف خود را در باره تحلیل‌ها و دیدگاه‌های نگارنده در مورد راهبردهای گفتمانی این مترجم شفاهی همزمان ایرانی در این فرایند بیان نمایند. ارزیاب اول عضو هیئت علمی یکی از دانشگاه‌هاست. حوزه مطالعاتی او زبان‌شناسی است و در مورد کاربرد گفتمان‌ها در متون پژوهش‌هایی انجام داده‌است. بنابراین با پیشینه این حوزه مطالعاتی آشناست. ارزیاب دوم فارغ‌التحصیل رشته آموزش زبان انگلیسی است. پروژه پایان‌نامه او درباره کاربرد گفتمان‌ها در متن‌های شنیداری است. در گفت‌وگویی به هر نفر در مورد چگونگی بررسی و تحلیل اطلاع‌رسانی گردید.

پیکره: این پژوهش به تحلیل معادل‌های ترجمه^۱ مترجم شفاهی همزمان در حوزه عناصر مدیریت گفتمان پرداخته‌است. این پیکره شامل نزدیک به ۳۵۰۰۰ هزار واژه است. این پیکره، از سه سخنرانی رهبر جمهوری اسلامی آیه‌الله خامنه‌ای در سال ۱۳۹۹ و ترجمه شفاهی همزمان آن‌ها در شبکه پرس تی وی به شکل تصادفی از میان سخنرانی‌ها و ترجمه آن‌ها در آن سال انتخاب گردید.

مرحله‌ها: این پژوهش طی مرحله‌هایی انجام گردید: ۱. ضبط ترجمه شفاهی همزمان؛ ۲. دریافت متن فارسی مکتوب سخنرانی‌ها از تارنمای «Khamenei.ir»؛ ۳. تبدیل متن گفتاری مقصد به متن نوشتاری برای تجزیه و تحلیل تطبیقی؛ ۴. مقایسه تطبیقی گفتمان‌ها در پیکره‌های موازی (جدول ۱)؛ ۵. طبقه‌بندی راهبردهای ترجمه گفتمان‌ها در پیکره انگلیسی؛ ۶. تحویل ۲۵ درصد نمونه‌های ترجمه شده گفتمان‌ها به ارزیاب‌ها؛ ۷. تفسیر داده‌ها به کمک آمار توصیفی و پژوهش‌های پیشین موجود (جدول ۲).

۴. یافته‌ها و بحث و بررسی

پرسش‌های این پژوهش در حوزه میزان بهره‌گیری از راهبرد تصریح در فرایند آفرینش گفتمان در ترجمه گفتمان‌ها و بازنمایی‌ها و راهبردهای تصریح گفتمان‌ها در این فرایند است. بر مبنای جدول (۱)، رویکرد این مترجم شفاهی همزمان ایرانی در به‌کارگیری تصریح در فرایند عملی

¹ translation spotting

ترجمه شفاهی همزمان حدود ۸۰ درصد بوده است (پرسش نخست). راهبردهای این مترجم هم شامل افزایش، تغییر، و حذف است که نظام الگوی مثلثی در این گستره از تعاملات بین فرهنگی را کشف و معرفی می کند (پرسش دوم).

جدول ۱: یافته‌های بررسی معادل‌های ترجمه گفتمان‌نماها در متن مقصد

درصد/افزایش	درصد/تغییر	درصد/عدم تغییر	درصد/حذف	درصد/تعداد کل
۴۳٪	۱۸٪	۲۱٪	۱۷٪	۷۵۴
۴۰۴	۱۷۵	۱۹۵	۱۷۵	۷۹٪

ضریب همبستگی یکی از کمیت‌های مشهور در گستره علم آمار است. آن رابطه بین متغیرها در پژوهش‌ها و مطالعات را نشان می‌دهد. بر اساس جدول (۲)، یافته (۱) نشان‌دهنده ضریب همبستگی ایده‌آلی است و روایی ایده‌آل در بخش تحلیل و بررسی کیفی راهبردها و رفتار منظورشناختی مترجم شفاهی همزمان در ترجمه گفتمان‌نماها را نشان می‌دهد و اعتبار و پایایی علمی این پژوهش را اثبات می‌کند. بر این اساس، از یک سو، کار ارزیاب‌ها هم در راستای بوده و از سوی دیگر همسو با تشخیص نگارنده است. دلیل دست‌یابی به این ضریب همبستگی ایده‌آل نیز توافق بیش از ۹۰ درصدی بین هر دو ارزیاب از یک سو و بین ارزیاب‌ها و نگارنده از سوی دیگر است. توافق نکردن بسیار محدود هم به سبب اشتباه‌های نگارنده در حدود ۱۰ مورد تشخیص او از راهبردهای این مترجم شفاهی همزمان ایرانی بود.

جدول ۲: ضریب همبستگی بین ارزیاب‌ها

ارزیاب اول x	ارزیاب دوم y	Xy	X ²
20	19	380	400
15	14	210	225
19	18	342	361
$\sum x = 54$	$\sum y = 51$	$\sum xy = 932$	$\sum x^2 = 986$
$\beta = \frac{3 \times 932 - 54 \times 51}{3 \times 986 - 54^2} = \frac{2796 - 2754}{2958 - 2916} = \frac{42}{42} = 1$			

میزان بهره‌گیری از راهبرد تصریح در ترجمه گفتمان‌نماها: بر مبنای جدول (۱)، بررسی اقدام‌های راهبردها و روش‌های برگردان این مترجم ایرانی در شبکه پرس تی‌وی در چارچوب تحلیل دو پیکره موازی فارسی و انگلیسی نشان داد که در ۷۹ درصد موارد، اقدام‌های مترجم شامل به کارگیری راهبرد تصریح در فرایند ترجمه شفاهی همزمان از زبان فارسی به زبان انگلیسی بود

(پاسخ پرسش نخست). درصد بسیار بالایی است و اهمیت علمی، آموزشی، و پژوهشی گسترده این راهبرد در فرایند تعاملات بین زبانی و فرهنگی در گستره ترجمه شفاهی همزمان را نشان می‌دهد. این بخش یافته‌های این پژوهش همسو با دیدگاه داس و تبوآدا (Das & Taboada, 2017) در گستره مقایسه روابط انسجامی بین متون مبدأ و مقصد در فرایند ترجمه است. این پژوهشگران در تحلیل پیکره‌های موازی به این نتیجه می‌رسند که تفاوتی ۷۰ درصدی بین آفرینش روابط انسجامی در متون مبدأ و مقصد وجود دارد. این پژوهشگران دلیل این گسترش روابط انسجامی در متن مقصد را وجود کاستی‌ها و تفاوت‌های زبانی، فرهنگی، و گفتمانی بین دو زبان مبدأ و مقصد می‌دانند که لازم است مترجم آن را پر نماید. بنابراین، در فرایند ترجمه گفتمان‌ها اقدامات مترجم شفاهی همزمان به این دلیل توجیه می‌گردد که این متغیرهای گفتمان آفرین از عناصر مهم در ایجاد انسجام در متون هستند.

افزون‌براین، اهمیت منظورشناختی و گفتمان‌شناختی این بخش یافته‌های این پژوهش در آن است که نمایانگر رویکرد خلاق مترجم همزمان در بهره‌برداری از نظام طبیعی پردازش زبان در آفرینش گفتمان همسو با بافت و با رویکردی مخاطب-محور است. به این معنا که مترجم به این نتیجه رسیده است که باید روابط غیر قابل پیش‌بینی، پیچیده و مرکب ذهنی موجود در متن مبدأ به صورت روشن، شفاف، و صریح ترجمه گردد. چنین یافته‌هایی در پژوهش‌های کریبل و همکاران (Crible et al, 2019) و هوئک و دیگران (Hoek et al, 2017) گزارش شده است. این موضوع با یافته‌های چن و دانگ (Chen & Dong, 2010)، گمول (Gumul, 2006)، و آیمر (Aijmer, 2002) نیز همخوانی دارد. این پژوهشگران مسئله انطباق گفتمانی و کاربردی‌شدگی را مطرح می‌کنند که از طریق راهبردهای منظورشناختی ابهام‌زدایی، ساده‌سازی، و عادی‌سازی برای حل مسائل گفتمانی در حوزه‌های زبان، فرهنگ، و اجتماع به کار گرفته می‌شود.

بازنمایی‌ها و راهبردهای تصریح در فرایند ترجمه شفاهی همزمان: افزون‌براین، تحلیل و بررسی داده‌های موازی این مطالعه منجر به شناسایی یک الگوی مثلثی در ترجمه گفتمان‌ها گردید که شامل سه الگو و راهبرد گفتمانی مختلف افزایش، تغییر، و حذف بود. این تحلیل معادل‌های ترجمه نشان داد که از میان ۹۴۹ مورد گفتمان‌نمای موجود در متن مقصد، افزایش با ۴۰۴ نمونه و ۴۳ درصد توزیع فراوانی، تغییر با ۱۷۵ مورد کاربرد در متن مقصد و ۱۸ درصد پراکندگی فراوانی، عدم تغییر با ۱۹۵ نمونه و ۲۵ درصد توزیع فراوانی بود. سرانجام راهبرد حذف با ۱۷۵ مورد و ۱۸ درصد توزیع فراوانی است. این به آن معناست که ۷۹ درصد اقدام‌های

مترجم شامل اعمال راهبرد ترجمه‌ای تصریح در فرایند ترجمه همزمان از زبان فارسی به زبان انگلیسی بود (موضوع پرسش دوم). بخش‌های زیر به تحلیل و تفسیر این الگوی مثلثی تصریح در فرایند ترجمه همزمان می‌پردازد.

افزایش گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه شفاهی همزمان: همسو با جدول (۱)، بررسی اقدام‌های راهبردها و روش‌های برگردان مترجم در چارچوب تحلیل دو پیکره موازی فارسی و انگلیسی نشان داد که راهبرد افزایش شامل ۳۴ درصد اقدامات مترجم همزمان می‌گردد که بیشترین پراکندگی فراوانی است. جدول (۳)، میزان کاربرد این راهبرد گفتمانی در ترجمه روابط انسجامی با استفاده از گفتمان‌نماهای چهارگانه را نشان می‌دهد.

جدول ۳: به‌کارگیری تصریح از طریق راهبرد افزایش گفتمان‌نماها در متن مقصد

تفصیلی/درصد	استنباطی/درصد	تقابلی/درصد	توالی/درصد	کل/درصد
۶۵٪ / ۲۷۰	۸۲ / ۲۰٪	۳۲ / ۸٪	۳۰ / ۷٪	۴۰۴ / ۱۰۰٪

بر مبنای جدول (۲)، تحلیل معادل‌های ترجمه‌ای مترجم در گستره تغییر و تبدیلات نشان داد که ۴۳ درصد راهبردها شامل افزایش گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه همزمان بود. این راهبرد شامل ۴۰۴ مورد در متن مقصد بود. این راهبرد شامل همه گفتمان‌نماهای چهارگانه در فهرست گفتمان‌نمای محمدی و دهقان (Mohammadi & Dehghan, 2020) بود. این افزایش به‌صورت جداگانه در جدول (۳) نشان داده شده است. گفتمان‌نماهای تفصیلی با ۲۷۰ نمونه و ۶۵ درصد پراکندگی فراوانی دارای رتبه نخست می‌شود (ردیف‌های (۳)، (۴) و (۸) در جدول (۴)). در این میان بالاترین افزایش مربوط به گفتمان‌نمای تفصیلی «و» هست با ۱۹۳ نمونه این گفتمان‌نما دارای ۴۸ درصد توزیع فراوانی است. این مسئله اهمیت بیشتر افزودن این گفتمان‌نما به‌عنوان پرکاربردترین و کارآمدترین گفتمان‌نما در طراحی فرایند آفرینش گفتمان را نشان می‌دهد. بخش دوم راهبرد افزایش مربوط به افزایش گفتمان‌نماهای استنباطی با ۸۲ نمونه و ۲۰ درصد توزیع فراوانی است (ردیف‌های (۱)، (۲)، (۵)، (۶) و (۱۰) در جدول (۴)). بخش سوم مربوط به افزایش گفتمان‌نماهای تقابلی است که در برگیرنده ۳۲ نمونه و ۸ درصد توزیع فراوانی است (ردیف‌های (۱)، (۹) و (۱۰) در جدول (۴)). در پایان، هم راهبرد افزایش دربرگیرنده افزایش گفتمان‌نماهای توالی است با ۳۰ نمونه و ۷ درصد توزیع فراوانی (ردیف‌های (۲)، (۴)، (۷) و (۱۰) در جدول (۴)).

جدول ۴: نمونه‌هایی از افزایش گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه

ردیف	نمونه
۱	ضعف مدیریت در آن کشور موجب شده که امروز تلفاتشان چندین برابر تلفات کشورهای دیگر است و ابتلائاتشان هم همین جور <u>But because</u> of mismanaging that country you see that they have a large number of fatalities and infections much higher than other countries
۲	می‌گویند حقوق بشر! آن مرد سیاهی که آن‌جا کشته شد، ظاهراً بشر نبود و حقوقی نداشت؛ این جوری است. <u>At the same time</u> they talk about human right, <u>well</u> that black man lost his life, he was not a human being, he had no rights, <u>so</u> this is how things are in the US.
۳	یک چیزی نیست که جدیداً به وجود آمده باشد؛ طبیعت آمریکایی این است؛ <u>I mean</u> nothing new has happened, this is American nature.
۴	این‌ها بروز واقعیت‌ها است؛ که آن لجن ته حوض می‌آید بالا خودش را نشان می‌دهد؛ این حالت این جوری است. <u>And</u> they just emerged <u>you know now</u> they slide the mud base. They are just going to the surface
۵	باید از این‌ها نترسید، باید حرکت کرد؛ و به نظر من راهش <u>هم</u> این است که نیروهای جوان حضور داشته باشند. <u>So</u> we should not be afraid of them when we need to move on and we need the young man to be present there
۶	امروز خبرها و گزارش‌های متقن به ما می‌گویند که کشور ما به سرعت به سمت پیری دارد پیش می‌رود We have reports that our country is moving <u>of course</u> we are getting old quickly
۷	تحوّل در زمینه مسائل آموزش این است که ما آموزش‌های دانشگاهی و دبیرستانی را، حتی دبستانی را، آموزش‌های عمقی قرار بدهیم <u>Now</u> change in education , it means that they are academic education in high school education even in our elementary school level education we need to be profounder we need to be applicable
۸	یکی از مسائلی که امروز باید حتماً تحوّل در آن به وجود بیاید، مسئله عدالت است. <u>For instance</u> Justice is something that we need to create change in the issue of Justice
۹	نه، یک جاهایی احساس شکست هم نمی‌کنیم. من از این‌جا چه نتیجه‌ای می‌خواهم بگیرم؟ Sometimes you don't feel failure <u>but</u> what conclusion I am going to draw?
۱۰	زنده‌ماندن انقلاب به این است که پی‌درپی نوآوری داشته باشد، تحوّل داشته باشد <u>But then</u> revolution should survive, it constantly requires innovation, requires change

فلسفه این افزایش چیست؟ پژوهشگران افزایش گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه را از جنبه‌های مختلفی مانند گسترش روانی متن مقصد با هدف گسترش پویایی اجتماعی گفتمان (Furko, 2014)، توجه به نقش‌های چندگانه گفتمان‌نماها و بهره‌گیری از راهبرد تصریح برای ابهام‌زدایی از آن‌ها (Furko, 2007)، بازنمایی اطلاعات تلویحی و ضمنی در گفتمان (Gumul, 2006)، بازنمایی روابط ضمنی با افزودن حروف عطف و ربط (Shlesinger, 2000; Dimitrova, 2005)، پرهیز از تداخل زبانی، حل مسئله ارسال‌نکردن پیام، گسترش انسجام متن و پرکردن خلاء در گفتار (Overas, 1998) را تجزیه و تحلیل نموده‌اند. افزون‌براین، پژوهش دیگری (Puuritan, 2004) اثبات نمود که رایج‌ترین تغییرات در ترجمه همزمان به تصریح روابط انسجامی مربوط است که با بهره‌گیری از افزایش گفتمان‌نماها انجام می‌گردد. موضوع تعلق رتبه اول به کاربرد گفتمان‌نماهای تفصیلی در پژوهش‌های گوناگون گزارش شده‌است. در برخی بررسی‌ها دلیل این پدیده راحت‌بودن یادگیری آن‌ها انگاشته شده‌است و در پژوهش‌های دیگری اولویت یادگیری آن‌ها در فرایند یادگیری زبان مورد نظر قرار گرفته و توجیه شده‌است (Hellermann & Vergun, 2007).

تغییر گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه شفاهی همزمان: بر مبنای جدول (۱)، بررسی اقدامات راهبردها و روش‌های برگردان مترجم در چهارچوب تحلیل دو پیکره موازی فارسی و انگلیسی نشان داد که راهبرد تغییر گفتمان‌نماها شامل ۱۸ درصد اقدام‌های مترجم همزمان می‌گردد. هر چند درصد بالایی نیست، ولی نماد یک راهبرد در این گستره از تعاملات انسانی است. جدول (۵) هم ابعاد راهبرد تغییر در این فرایند را نشان می‌دهد.

جدول ۵: به کارگیری تصریح از طریق راهبرد تغییر

تفصیلی/درصد	استنباطی/درصد	تقابلی/درصد	توالی/درصد	کل/درصد
۱۰۳ / ۵۸٪	۳۰ / ۱۷٪	۱۸ / ۱۱٪	۲۳ / ۱۴٪	۱۷۵ / ۱۰۰٪

بخش دوم یافته‌ها به تحلیل و بررسی به کارگیری تصریح در ترجمه همزمان از فارسی به انگلیسی شامل فرایند تغییر و تبدیل گفتمان‌نماهاست. بر مبنای جدول‌های (۱) و (۵) بررسی داده‌ها در پیکره انگلیسی نشان داد که ۱۷۵ نمونه و ۱۸ درصد پراکندگی فراوانی متعلق به راهبرد تغییر و تبدیل گفتمان‌نماها با به کارگیری تصریح از طریق تغییر است که شامل همه گونه‌های چهارگانه گفتمان‌نماها می‌شود. در این راهبرد مرحله نخست اعمال تصریح مربوط به گفتمان‌های تفصیلی با ۱۰۳ نمونه و ۵۸ درصد است (ردیف‌های (۶)، (۷)، (۸)، (۱۰)، (۱۳) و (۱۴) در جدول (۶)).

گفتمان‌نماهای استنباطی در جایگاه دوم قرار دارند و شامل ۳۰ نمونه و ۱۷ درصد پراکندگی فراوانی می‌شود (ردیف‌های (۳)، (۴)، (۹) و (۱۱) در جدول (۶)). در مرتبه سوم گفتمان‌نماهای توالی با ۲۳ مورد و ۱۴ درصد توزیع فراوانی قرار دارند (ردیف‌های (۲)، (۵)، (۹) و (۱۳) در جدول (۶)). جایگاه چهارم هم متعلق به گفتمان‌نامه‌های تقابلی و ۱۸ نمونه و ۱۱ درصد توزیع فراوانی است (ردیف‌های (۱۱)، (۱۲) و (۱۵) در جدول (۶)).

جدول ۶: نمونه‌هایی از تغییر گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه

ردیف	نمونه‌ها
۱	<p>به هر حال به نظر من ملت آمریکا - من قبلاً هم یک وقت گفتم، الان هم می‌گویم - احساس خجالت و سرافکنندگی می‌کند از حکومت‌های خودش.</p> <p>So the people of America in my opinion you know once I have said and I am repeating that the people of America, they feel embarrassed they feel humiliated because of their government.</p>
۲	<p>بالاخره هر اقدام مثبتی، هر کار مهمی ممکن است یک عده‌ای مخالف داشته باشد؛ مخالف، مخالفت می‌کند.</p> <p>I mean what are their positive whatever important actions could be opposed by certain number of people opponents are there always</p>
۳	<p>خب، یک شرط مهم برای ایجاد تحول، ترسیدن از دشمن و دشمنی‌ها است.</p> <p>There is also another important condition to cause change and that is not being scared of the animosity of the enemy</p>
۴	<p>خب این‌ها را با تحول بایست انجام داد؛ در این زمینه‌ها باید تحول انجام بگیرد.</p> <p>So change will solve the problems, it is needed also in these areas.</p>
۵	<p>حالا همین برنامه تحولی که برای آموزش و پرورش تهیه شده، اگر اجرا بشود و عمل بشود،</p> <p>So this development plan that we have in ministry of new educational plan that is implemented would save some energy</p>
۶	<p>اطلاعاتش هم در این زمینه اطلاع آن چنان کارآمدی نیست؛ مثل اطلاعات عمومی یک چیزی یاد می‌گیرد.</p> <p>And the information they would get would not be so practical. So they simply learn some general information.</p>
۷	<p>یعنی بتوانیم اقتصاد بدون نفت را به وجود بیاوریم؛ این یک تحول به معنای واقعی کلمه است.</p> <p>It means non-oil economy needs to be created that is big change let's change</p>
۸	<p>یا در زمینه‌ی بودجه‌بندی‌های دولتی، دولت و مجلس بودجه را جوری ببینند که به معنای واقعی کلمه ناظر به موضوع، ناظر به مسئله، ناظر به عملکرد باشد؛</p> <p>For instance when it comes to budgeting funding in legislative the budget founding in such a way that it really deals with performance on the subject I mean it should be operational budget.</p>

<p>خب حالا این‌ها یک نکاتی بود در مورد تحولی که باید ما دنبالش باشیم، ملت ایران، به‌خصوص جوان‌های ما باید دنبالش باشند</p>	۹
<p>So there are a number of points that I want to mention regarding the change and we need to follow that the people of Iran and how are you need to follow that kind of Change</p>	
<p>و اشکال این تجدیدی که حکومت‌های دست‌نشانده به ما دادند این بود که یک دست‌هدایت‌گری نداشت</p>	۱۰
<p>So this modernity that the puppet former regime provided, the problem was that it didn't want to show us the right way.</p>	
<p>ملت‌ها اگر چنان‌چه هویت خودشان را از دست بدهند، داشته‌های معنوی خودشان را از دست بدهند، در واقع یک مرگ تمدنی برای آن‌ها به حساب می‌آید</p>	۱۱
<p>So when people when they lose their identity when they lose their spiritual assets man possessions then a death of their civilization occurs.</p>	
<p>این یک بحث جداگانه‌ای لازم دارد، من بعداً یک اشاره‌ای خواهم کرد، لکن در تحول نکاتی هست.</p>	۱۲
<p>It needs another discussion later on I will mention of that so there are certain you know points that you should you need to bear in mind if you want to really bring about change</p>	
<p>خدای متعال هم برای شما حوادث مثبت و واقعیت‌های مثبت را به وجود می‌آورد. دومی در سوره انفال است:</p>	۱۳
<p>Unless you make positive changes in yourself and also Allah will put forth some positive issues before you. Also in Anfall chapter we have this point.</p>	
<p>یا در نیروهای مسلح؛ در سپاه مثلاً جوان‌ها را گذاشتند</p>	۱۴
<p>So among the Armed Forces IRGC for example the Youth were appointed.</p>	
<p>بعضی نسبت به مسائل تعبدی آن تقید لازم را نداشتند- در عمل شخصی چرا، مقید بودند- ولی در تبلیغاتشان خیلی روی مسئله تعبد تکیه نمی‌کردند.</p>	۱۵
<p>So regarding the prayers and worship issues maybe they're not that committed, they had to be but not personally I'm not talking about them personally they they're committed and in their promotional speeches they normally stressed down the issue of prayers and worshipping.</p>	

منشأ تغییر این عناصر انسجام‌آفرین در متن کدامند؟ پژوهشگران نقش‌های چندگانه آن‌ها در آفرینش گفتمان و در نتیجه تفسیر متفاوت آن‌ها را منشأ و مبدأ تغییرات می‌پندارند. بنابراین، تغییر گفتمان‌ها در فرایند ترجمه پیروی عواملی مانند تنوع گسترده نقش‌ها و رفتارهای معنایی و منظورشناختی (Aijmer, 2002)، ترکیب دستوری گفتمان‌ها و اطلاعات عمومی افراد (Egg & Redeker, 2008)، کاربردهای تقابلی، استدلالی، و استنتاجی گفتمان‌ها در بافت‌های اجتماعی گوناگون (Buysse, 2012; Redeker, 1999; Schiffrin, 1987)،

استنباطها و تفسیرهای گوناگون مبتنی بر رفتارهای منظورشناختی (Frisson & Pickering, 2001)، و توجه به ماهیت عام و کلی گفتمان‌نماها و الزام مترجم به دریافت معنا و نقشی ویژه برای آن‌ها در بافت ترجمه (Hoek et al, 2017; Spooren, 1997) است.

حذف گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه شفاهی همزمان: بر مبنای جدول (۱)، بررسی اقدام‌های راهبردها و روش‌های برگردان مترجم در چهارچوب تحلیل دو پیکره موازی فارسی و انگلیسی نشان داد که راهبرد حذف گفتمان‌نماها شامل ۱۸ درصد اقدام‌های مترجم همزمان می‌گردد که شبیه راهبرد تغییر می‌باشد. جدول (۷) هم ابعاد این راهبرد در فرایند ترجمه همزمان را نشان می‌دهد.

جدول ۷: حذف گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه همزمان

تعداد کل	توالی/درصد	تقابلی/درصد	استنباطی/درصد	تفصیلی/درصد
۱۷۵ / ۱۰۰٪	۱۷ / ۱۰٪	۸ / ۵٪	۲۸ / ۱۶٪	۱۲۲ / ۶۹٪

موضوع حذف گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه همزمان نیز از مباحث‌های مهم گفتمان‌سازی و آفرینش گفتمان در تعاملات انسانی است. در این گستره ۱۸ درصد گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه همزمان حذف شده‌اند. بر مبنای جدول (۱)، کمترین پراکندگی فراوانی متعلق به موضوع حذف در این فرایند است. براساس جدول (۷)، در این بخش هم همه چهار گروه گفتمان‌نماها تحت تأثیر فرایند حذف قرار گرفته‌اند. در گستره راهبرد حذف هم الگوی کشف‌شده تفاوتی با الگوی کشف‌شده در دو بخش پیشین ندارد و گفتمان‌نماهای تفصیلی با ۶۹ درصد دارای رتبه نخست هستند (ردیف‌های (۱)، (۲)، (۴)، (۸) و (۱۳) در جدول (۸)). جایگاه دوم با ۱۶ درصد فراوانی متعلق به گفتمان‌نماهای استنباطی است (ردیف‌های (۶)، (۹)، (۱۰) و (۱۴) در جدول (۸)). در مرتبه سوم گفتمان‌نماهای توالی به ۱۰ درصد فراوانی هستند (ردیف‌های (۵)، (۷)، (۱۱) و (۱۲) در جدول (۸)). کمترین پراکندگی فراوانی متعلق به گفتمان‌نماهای تقابلی با ۵ درصد توزیع فراوانی است (ردیف (۹) جدول (۸)).

جدول ۸: حذف گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه

۱	<u>علاوه بر اینکه</u> توصیه مؤکد اسلام هم هست.
	This is also prescribed by Islam.
۲	فقط آمریکا نبود، شوروی آن روز هم بود، ناتو و کشورهای اروپای غربی بودند
	It was not only America. It was the former Soviet Union. It was NATO. And also Western European states.

<p>کمک‌های تسلیحاتی و در اثنای جنگ - که <u>حالا</u> من بعداً یک اشاره‌ای به اینها خواهم کرد- به سمت نیروها و قوای صدام و حزب بعث سرازیر بود.</p>	۳
<p>The arms contributions I will later on make a reference, being put at the disposal Saddam Hossein during the war.</p>	
<p>چطور ممکن است یک روحانی مسن پیرمردی در سنین هشتاد و چندساله <u>مثلاً</u> بتواند نیروهای مسلح را در جنگ اداره کند</p>	۴
<p>Some people were surprised, they denied the fact that how an old theologian scholar, an old man at the age of 80 could be actually leading the armed forces.</p>	
<p>امام این را تشخیص داد و بر اساس آن عمل کرد و این حرکت عظیم مردمی را که <u>حالا بعد</u> یک اشاره‌ای خواهم کرد، به وجود آورد.</p>	۵
<p>That was the basis according to which Imam acted. And that we had this great popular move that I will make a mention of.</p>	
<p><u>خب</u> آن وقتی که آبادان در حصر افتاد، بنده اتفاقاً در اهواز بودم، اصلاً قابل تصور نبود چطور ممکن است حصر آبادان برداشته بشود</p>	۶
<p>At the siege of the city of Abadan, at the time, I was at that time at the neighboring city Ahwaz. We could not imagine how the siege could be lifted.</p>	
<p><u>اولاً</u> یک وجب از خاک کشور را نتوانستند جدا کنند</p>	۷
<p>Not even span of the country soil was separated.</p>	
<p>تحقیرش کردند؛ <u>یعنی</u> در جلسه‌ای که سه نفری نشسته بودند و شاه وارد شد، این دو نفر، یعنی چرچیل (۸) و روزولت (۹) برایش از صندلی بلند نشدند</p>	۸
<p>He entered the meeting and he was humiliated. At the meeting that they were sitting. There we had Churchill, Rosevelt, and Stalin in Tehran. When the king of Iran arrived, Churchill and Rosewelt did not get up and respect.</p>	
<p><u>اما</u> این نکته بالخصوص، مربوط به دل سپردن به خدا و مسئله اسلام و مسئله‌ی ایمان دینی است که انسان <u>واقعاً</u> متحیر می‌ماند از تأثیر این ایمان عمیق</p>	۹
<p>That has been to having firm faith in Islam and also being dedicated to divine values. And this astonishes even the person.</p>	
<p><u>چون</u> در دفاع مقدس نیاز داشتیم به خیلی چیزها و در اختیارمان نبود،</p>	
<p>We were in need of many things during the sacred defense and we did not have those equipments.</p>	۱۰
<p>....<u>وقتی</u> یک ملت نشان داد که همت و قدرت دفاع از خودش را دارد </p>	۱۱
<p>....The nation showed that it has the power to defend itself,.....</p>	
<p><u>ثانیاً</u> به ملت ما روحیه خودباوری داد.</p>	۱۲
<p>The sacred defense provided this nation with self-reliance.</p>	
<p><u>و</u> از این گذشته سرمایه‌های انسانی ما را ارتقا داد؛</p>	۱۳
<p>The sacred defense also promoted our human power and resources.</p>	

<p>بنابراین کار مهمی است. حالا در داخل کشور من شنیدم که مثلاً فرض کنید آثار نویسنده‌های خارجی مثل ویکتور هوگو یا چارلز دیکنز را روی صحنه می‌برند</p>	۱۴
<p>I heard that books by foreign authors such as Victor Hugo and Charles Dickens are being used, they are making plays and theater.</p>	

نخست اینکه فلسفه حذف این عناصر انسجام آفرین در این فرایند چیست؟ و دوم آنکه دلیل کشف و اختصاص کمترین پراکندگی فراوانی به موضوع حذف در این فرایند چیست؟ آیا می‌توان دلیل این امر را تلویح انگاشت؟ جواب پژوهشگران به این پرسش‌ها متفاوت است. در هر سه راهبرد الگوی مشابهی کشف گردید. در راهبردهای سه گانه تصریح (افزایش، تغییر، و حذف) رتبه اول متعلق به گفتمان‌نماهای تفصیلی است، جایگاه دوم به گفتمان‌نماهای استنباطی مربوط است، در رتبه سوم گفتمان‌نماهای توالی قرار دارند، و جایگاه چهارم نیز متعلق به گفتمان‌نماهای تقابلی است. دلیل آن نیز این است که روابط انسجامی تقابلی را نمی‌توان به صورت ضمنی و غیرمستقیم نشان داد و در بیشتر متون به شکل صریح و مستقیم نشان داده می‌شوند. دلیل این مسئله این است که معمولاً در زبان مجادله‌ای^۱ روابط به صورت صریح نمایانده می‌شود (Dupont & Zufferey, 2016). پژوهشگران دیگری (Zufferey & Gyax, 2015) دلیل آن را وجود روابط شرطی، منفی، تقابلی، و معنای ویژه‌ای می‌انگارند که لازمه آن تغییر دیدگاه و نظر مخاطب است و در بیشتر موارد به شکل ضمنی برگردان نمی‌شوند.

افزون بر این، بیکر (Baker, 1993) تفاوت توزیع فراوانی گفتمان‌نماها در میان زبان‌ها را دلیل حذف آن‌ها می‌انگارد. همچنین، از دید گروه دیگری از پژوهشگران (Hoek et al, 2017؛ Crible et al, 2019) رفتارهای گوناگون گفتمان‌نماها در گستره‌های منظورشناسی، معناشناسی، و نقش‌گرایانه را مبنای حذف آن‌ها در فرایند آفرینش گفتمان در نظر می‌گیرد. برای نمونه از دید هوئک و همکاران (Hoek et al, 2017) گفتمان‌نماهایی که روابط مثبت را نشان می‌دهند، در بیستر موارد در ترجمه حذف می‌شوند. در پژوهش‌های دیگری (Crible et al, 2019) دلیل حذف، داشتن نقش پایان کلام در گفتمان‌نماهایی مانند «خب»، «پس»، و «اکنون» بیان شده است. پژوهشگر دیگری (Zufferey, 2017) ارزش و نقش محدود و کم اطلاعاتی گفتمان‌نماهایی ویژه را دلیل حذف آن‌ها دانسته است.

¹ argumentative

۵. نتیجه گیری و کاربردهای علمی، آموزشی و پژوهشی

هدف این مقاله بررسی رویکردهای آفرینش گفتمان مترجم شفاهی همزمان از طریق تجزیه و تحلیل راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها در فرایند ترجمه شفاهی همزمان برای کشف ابعاد تصریح بود. مطالعه کنش‌های رفتاری مترجم شفاهی همزمان نشان داد که در ۸۰ درصد موارد مترجم از راهبرد گفتمانی تصریح بهره گرفته بود. همچنین، تحلیل رفتارها و راهبردهای منظورشناختی این مترجم در چارچوب تصریح منجر به بازنمایی یک الگوی مثلثی با رویکردها و راهبردهایی در ترجمه گفتمان‌نماها گردید که مشتمل اند بر افزایش، تغییر، و حذف گفتمان‌نماها. در تحلیل پیکره‌های موازی، پژوهشگرانی همچون زوفری و جیگاکس (Zufferey & Gygas, 2015) به این نتیجه رسیدند که مسئله بیشتر مترجم‌ها در آفرینش روابط گفتمانی انطباق معادل‌ها و راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها با زبان، فرهنگ، و گفتمان متفاوتی است. هدف این انطباق مدیریت تعاملات اجتماعی است که گوینده/نویسنده و مخاطب با استفاده خلاقانه از کنش‌ها، راهبردها و فرایندهای فرازبانی کاربردی‌شدگی^۱ -تغییر رفتارهای منظورشناختی عناصر زبانی برای انطباق با متغیرهای بافتی مانند افراد، مکان‌ها، و زمان‌ها- به حل مشکلات ناشی از تفاوت‌های مختلف گفتمانی می‌پردازند (Aijmer, 2002). به این معنا که به کمک این راهبردها و کنش‌های سه گانه، مترجم به شکلی ذهن، زبان، و گفتمان خویش را فعال می‌کند تا به مدیریت خلاق گفتمان خویش در فرایند ترجمه شفاهی همزمان بپردازد. در کانون مدیریت گفتمان عناصر فرازبانی گفتمان‌نماها قرار دارند.

براین‌مبناء، از دید پژوهشگر اهمیت کاربردی تحلیل پیکره‌های موازی و کشف معادل‌ها و راهبردهای ترجمه گفتمان‌نماها در این است که خود گفتمان‌نماها متغیرهای اساسی فرهنگی، شناختی و گفتمان‌مدار تعاملات انسانی را تشکیل می‌دهند (Steele, 2015)؛ روش‌های پردازش طبیعی زبان در گفتار، نوشتار، و درک و فهم در آفرینش، مدیریت، بهره‌وری از گفتمان را نشان می‌دهند (Fraser, 2006)؛ و به سبب ایفای نقش‌های گوناگون، وابستگی شدیدی به بافت متن دارند و هدف‌های ویژه افراد در گفتار و نوشتار را نشان می‌دهند (Crible & Degand, 2019). بنابراین، تحلیل معادل‌های مترجم شفاهی همزمان در فرایند ترجمه، روش‌شناسی جدیدی را در مطالعات منظورشناختی با ترکیب پژوهش‌های گفتمان‌شناختی با پژوهش‌ها در حوزه ترجمه‌شناسی به جامعه علمی-پژوهشی معرفی می‌کند (Furko, 2014). بهره‌گیری از این کنش‌ها، رفتارها، و راهبردهای فراگفتمانی در فرایند آفرینش گفتمان، سبب می‌شود تا کنش‌های گفتمان‌مدار تولید،

¹ pragmaticalization

توزیع، و بهره‌وری از زبان در تعاملات بین زبانی در ترجمه عینی‌تر، روان‌تر، و با انطباق بیشتری انجام شود (Chen & Dong, 2010). دستاورد کاربرد این روش شناسی خلاق و مبتنی بر تحلیل پیکره‌های موازی، معرفی نظریه‌ها و الگوهای مطالعاتی جدید برای پژوهش‌های آینده است. این پژوهش مقدمه‌ای بر معرفی کنش‌ها، رفتارها، و راهبردهای عملی مترجم همزمان در این گستره بود. در این گونه پژوهش‌ها در آغاز راه قرار داریم و شناخت دقیقی از راهبردهای مترجمان در متون، بافت‌ها، و رشته‌های مختلف علمی نداریم. بنابراین، بایسته است با استفاده از پیکره‌های چندزبانه و انجام پژوهش‌های گروهی، ابعاد این روش شناسی جدید را کشف و چشم‌اندازهای مختلف آن را به پژوهشگران و دانش‌پژوهان معرفی نمایم.

معمولاً در محیط‌های علمی و پژوهش افراد و گروه‌ها دارای پیش‌فرض‌هایی در باره برخی از حوزه‌های علمی-پژوهشی هستند. در مواردی این پیش‌فرض‌ها نگرش پژوهشگران و دانشمندان را به بیراهه هدایت می‌کنند و این موضوع درباره تجزیه و تحلیل و مطالعات در گستره گفتمان‌ها نیز مصداق پیدا نموده است. دلیل آن نیز ظاهر ساده گفتمان‌هاست که زمینه عدم تمرکز برخی از پژوهشگران بر آن‌ها می‌شود. برای نمونه، از دید هرمن و ورگن (Hellermann & Vergen, 2007) موضوع مهم گفتمان‌ها در کتاب‌های آموزشی با رویکردی منظورشناختی تجزیه و تحلیل نمی‌شود و در پی آن آموزش آن‌ها در کلاس نیز فاقد چنین رویکردی است. دلیل وجود این رویکرد را پژوهشگران وجود پیش‌فرض غیر علمی-پژوهشی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی می‌دانند. این پیش‌فرض بر این مبناست که دانش‌آموزان، دانشجویان، و مانند آن به صورت طبیعی، غیرارادی، و در بستر زمان طیف نقش‌ها، کاربردها، و کارکرد فراگفتمان‌مدار گفتمان‌ها را یاد می‌گیرند و آموزش و پژوهشی در این زمینه لازم نیست. نتیجه چنین پیش‌فرض غیر علمی-پژوهشی، زمینه محرومیت محیط‌های اجرایی، آموزشی، پژوهشی، و علمی جامعه از یافته‌ها، دانش و مهارت در عرصه گفتمان‌شناختی و منظورشناختی و مدیریت گفتمان در تعاملات زبانی، فرهنگی، و اجتماعی در حوزه‌های مختلف علمی را فراهم خواهد نمود. بنابراین، لازم است این رویکرد و نگرش اصلاح گردد تا از هدررفت منابع مختلف جامعه در حوزه‌های تهیه مطالب آموزشی، تربیت معلم و برنامه‌ریزی‌های مختلف در حوزه‌های مورد اشاره جلوگیری شود.

فهرست منابع

- خزایی فر، علی (۱۳۷۹). «تصریح و تلویح». مترجم. شماره ۳۳. صص ۴۵-۵۲.
Retrieved from <<https://motarjemjournal.ir/2020/07/3123>>
سیاحی، صادق، محمود آبدانان و شکیب انصاری (۱۳۹۵). «تصریح در ترجمه قرآن کریم». پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی. دوره ۶. شماره ۱۴. صص ۴۳-۶۳.
Retrieved from <<https://qhts.modares.ac.ir/article-10-38766-fa.html>>
محمدی، علی محمد (۱۳۹۴). «درآمدی بر نظام مدیریت گفتمان: نظریه ها، مدل‌ها، راهبردها و پژوهش‌ها». پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی. دوره ۵. شماره ۱. صص ۶۱-۸۶.
<https://doi.org/10.22059/JFLR.2015.62512>
محمدی، علی محمد و رحیم دهقان (۱۴۰۰). «تحلیلی بر نشانگرهای گفتمان در نقد ترجمه: معرفی الگوی مدیریت گفتمان نقد ترجمه در ایران». مطالعات ترجمه. شماره ۶۹. صص ۸-۲۰.
Retrieved from <<http://rd.araku.ac.ir/ViewResearch.aspx?ResearcherID=62478>>
محمدی، علی محمد و رحیم دهقان (۱۴۰۰). تحلیلی گفتمان‌شناختی بر طیف‌های نقشی گفتمان‌نماها در نقد ترجمه: کاربردهای آموزشی و پژوهشی در مدیریت گفتمان. زبان‌پژوهی. دوره ۱۳. شماره ۳۹. صص ۹۱-۱۱۶.
<https://doi.org/10.22051/jlr.2020.31052.1862>
نوارچی، عاطفه و لادن معتمدی (۱۳۹۸). «بررسی تصریح و تلویح در ترجمه گلستان». پژوهش‌های زبان و ترجمه فرانسه. دوره ۲. شماره ۱. صص ۴۵-۶۶.
<https://doi.org/10.22067/RLTF.V2I1.82516>

References

- Aijmer, K. (2002). *English discourse particles: Evidence from a corpus*. Johan Benjamins. <https://doi.org/10.1080/03740463.2004.10415924>
- Anderson, G. (1998). The pragmatic marker like from a relevance-theoretic perspective. In A. A. Jucker (Ed.), *Discourse markers* (pp. 147-171). John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/pbns.57.09and>
- Baker, M. (1993). Corpus linguistics and translation studies: Implications and applications. In M. Baker, G. Francis, & E., Tognini-Bonelli (Eds.), *Text and technology: In honour of John Sinclair* (pp. 233-250). John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/z.64.15bak>
- Blum-Kuka, S. (1986). Shifts of cohesion and coherence in translation. In J. House, & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlingual and intercultural communication* (pp. 17-35). Narr.
- Buysse, L. (2012). So as a multifunctional discourse marker in native and learner speech, *Journal of Pragmatics*, 44(13), 1764-1782.
<https://doi.org/10.1016/j.pragma.2012.08.012>
- Chen, Z. & X. Dong, (2010). Simultaneous interpreting: Principles and training. *Journal of Language Teaching and Research*, 1(5), 714-716.
<https://doi.org/10.4304/jltr.1.5.714-716>
- Chesterman, A. (2016). *Memes of translation*. John Benjamins.
<https://doi.org/10.1075/btl.22>

- Crible, L., Abuczki, A., Burksaitiene, N., Furko, P., & Nedoluzhko, A. (2019). Functions and translations of discourse markers in TED Talks: A parallel corpus study of underspecification in five languages. *Journal of Pragmatics*, 4(142), 139-155. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2019.01.012>
- Crible, L. & Degand, L. (2019). Domains and functions: A two-dimensional account of discourse markers. *Discourse*, 4(5), 15-30. <https://doi.org/10.4000/discours.9997>.
- Das, D. & A. Taboada. (2017). Signalling coherence relations in discourse, beyond discourse markers. *Discourse Processes*, 55(8), 743-770. <https://doi.org/10.1080/0163853X>.
- Dimitrova, B. (2005). *Expertise and explicitation in the translation process*. John Benjamins. <https://doi.org/10.7146/hjlc.v20i38.25915>
- Dimitrova, B. (1993). Semantic change in translation – A cognitive perspective. In Y. Gambier, & Tammola, J. (Eds.), *Translation and knowledge* (pp. 285–296). Centre for Translation and Interpreting, University of Turku. https://www.academia.edu/825291/1993_Semantic_change_in_translation_a_cognitive_perspective
- Dupont, M., & Zufferey, S. (2016). Methodological issues in the use of directional parallel corpora: A case study of English and French concessive connectives. *International Journal of Corpus Linguistics*, 22(2), 270-297. <https://doi.org/10.1075/ijcl.22.2.05dup>
- Egg, M., & Redeker, G. (2008). Underspecified discourse representation. <https://www.researchgate.net/publication>
- Egg, M. (2010). Semantic Underspecification. *Language and Linguistics Compass*, 4(3), 166–181. <https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2010.00188>
- Frank-Job, B. (2006). A dynamic-interactional approach to discourse markers. In K. Fischer (Ed.), *Approaches to discourse particles*, (pp. 359-375). Elsevier. https://doi.org/10.1163/9780080461588_020
- Fraser, B. (2006). Towards a theory of discourse markers. In K. Fischer (Ed.), *Approaches to discourse particles* (pp. 240-256). Elsevier. https://www.researchgate.net/publication/284404305_Towards_a_theory_of_discourse_markers
- Frisson, S., & Pickering, M. (2001). Obtaining a figurative interpretation of a word: Support for underspecification. *Metaphor and Symbol*, 16(4), 149–171. https://doi.org/10.1207/S15327868MS1603&4_3
- Frisson, S. (2009). Semantic underspecification in language processing. *Language and Linguistics Compass*, 3(1), 111–127. <https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2008.00104>
- Furko, P. (2007). *The pragmatic marker - discourse marker dichotomy reconsidered - the case of 'well' and 'of course'*. Debrecen University Press. <http://hdl.handle.net/2437/79810>
- Furko, P. (2014). Perspectives on the Translation of Discourse Markers. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*, 6(2), 181–196. <https://doi.org/10.1515/ausp-2015-0013>
- Gile, D. (2018). Simultaneous interpreting. In C. Sinwai (Ed.), *An Encyclopedia of Practical Translation and Interpreting* (pp. 531-561). The Chinese University Press. https://www.researchgate.net/publication/328028446_2018_Simultaneous_in interpreting

- Gumul, E. (2006). Explicitation in simultaneous interpreting. *Across Languages and Cultures*, 7(2), 171–190. <https://core.ac.uk/download/pdf/>
- Hellermann, J., & Vergun, H. (2007). Language which is not Taught: The discourse marker use of beginning adult learners of English. *Journal of Pragmatics*, 39(2), 157–179. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2006.04.008>
- Hoek, J. & Zufferey, S. (2015, April). Factors influencing the implicitation of discourse relations across languages. In *Proceedings of the 11th joint ACL-ISO workshop on interoperable semantic annotation (ISA-11)*. <https://www.researchgate.net/publication/269105580>
- Hoek, J., Zufferey, S., Evers-Vermeul, J., & Sanders, T. (2017). Cognitive complexity and the linguistic marking of coherence relations: A parallel corpus study. *Journal of Pragmatics*, 121, 113-131. <https://www.sciencedirect.com>
- Hyland, K. (2005). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. Continuum.
- Khazaefar, A. (2000) Explicitation and implicitation. *Motarjem*, 33, 45-52. <https://motarjemjournal.ir/2020/07/3123> [In Persian]
- Klaudy, k. (2005). Implicitation in translation: Empirical evidence for operational asymmetry in translation. *Across Languages and Cultures*, 6(1), 13–28. <https://doi.org/10.1556/Acr.6.2005.1.2>
- Krogsgaard, A. (2017). Explicitation in Legal Translation. *Journal of Specialized Translation*, 27(5), 35-47. <https://www.phoenix3.ir/admin/News/file/36.pdf>
- Mohammadi, A. M. & Dehghan, R. (2020). An analysis of discourse markers in translation criticism: Introducing a discourse monitoring model in the iranian context. *Translation Studies Quarterly*, 18(69), 7–24. <https://journal.translationstudies.ir/ts/article/view/7> [In Persian]
- Mohammadi, A. M. (2015). An introduction to discourse monitoring system: Theories, strategies, models, and researchers. *Journal of Foreign Language Research*, 5(1), 61-86. <https://doi.org/10.22059/JFLR.2015.62512> [In Persian]
- Mohammadi, A. M. (2021). An analysis of the underspecifications of “AND” in parallel corpora: A case study in simultaneous translation in iranian context. *Journal of Foreign Language Research*, 11 (1), 67-80. <https://doi.org/10.22059/JFLR.2021.321993.828> [In Persian]
- Navarchi, A. & Motamedi, L. (2019). A study of explicitation and implicitation in translation of Golestan. *Researches in French Language*, 2(1), 45-66. https://rltf.um.ac.ir/article_24521.html [In Persian]
- Overas, L. (1998). In Search of the third code: An investigation of norms in literary translation. *Meta*, 43(4), 571-590. <https://doi.org/10.7202/003775arCopiedAne>
- Puurtinen, T. (2004). Explicitation of clausal relations: A corpus-based analysis of clause connectives in translated and non-translated finnish children’s literature. In A. Mauranen, & P., Kujamäki (Eds.), *Translation universals: Do they exist?* (pp. 165-176). John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/btl.48.13puu>
- Pym, A. (2005). *Explaining explicitation*. Akadémiai Kiadó. https://www.researchgate.net/publication/265620725_Explaining_Explicitation
- Redeker, G. (1999). Ideational and pragmatic markers of discourse structure. *Journal of Pragmatics*, 14, 367-381.

- [https://doi.org/10.1016/0378-2166\(90\)90095-U](https://doi.org/10.1016/0378-2166(90)90095-U)
Sayyahi, S., Abdanan, M., & S. Ansari, (2016). Explicitation in translation of the holy Quran, *Researches in Translation in Arabic Language and Literature*, 6(14), 43-63. http://ttais.akhs.bou.ac.ir/article_73682_b8f99f14828e1f5f5e [In Persian]
- Schiffirin, D. (1987). *Discourse markers*. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511611841>
- Schiffirin, D. (2006). Discourse marker research and theory: Revisiting and. In K. Fischer (Ed.). *Approaches to discourse particles* (pp. 315-339). Elsevier.
https://doi.org/10.1163/9780080461588_018
- Séguinot, C. (1988). Pragmatics and the explicitation hypothesis. *TTR: Traduction, Terminologie, Rédaction* 1(2): 106-114.
<https://www.erudit.org/fr/revues/ttr/1988-v1-n2-ttr1469/037024ar/>
- Seliger, H. & Shohamy, E. (1989). *Second language research*. Oxford University Press.
<https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2177234>
- Shariati, M. & Fathi Moghaddam, F. (2017). Using illocutionary force types in translation. *Review of Applied Linguistic research*, 3(3), 59-71.
<https://civilica.com/doc/868581>
- Shlesinger, M. (2000). Interpreting as a cognitive process: How can we know what really happens? In S. Tirkonen-Condit, & A. Jaaskelainen (Eds.), *Text understanding* (pp. 3-17). John Benjamins.
<https://doi.org/10.1075/btl.37.03shl>
- Sipayung, K. (2017). Explicitation and implicitation of conjunctive relations in target text. *Indonesian Journal of Language Teaching and Applied Linguistics*, 2(1), 83-93. <https://doi.org/10.21093/ijeltal.v2i1.66>
- Spooren, W. (1997). The processing of underspecified coherence relations. *Discourse Processes*, 24, 149-168.
<https://doi.org/10.1080/01638539709545010>
- Steele, D. (2015). *Improving the translation of discourse markers for Chinese into English* [Workshop presentation]. NAACL-HLT Student Research Workshop, Venis, Italy.
- Yazdani, M. (2017). Explicitation in translation. *Journal of Language Teaching and Research*, 8(1), 75-80. <https://www.academypublication>
- Yule, G. (2011). *The study of language*. Cambridge.
https://assets.cambridge.org/97810092/33415/frontmatter/9781009233415_frontmatter.pdf
- Zufferey, S. & Gyga, M. (2015). The Role of Perspective Shifts for Processing and Translating Discourse Relations. *Discourse Processes*, 4(7), 1-24.
<https://doi.org/10.1080/0163853X.2015.1062839>
- Zufferey, S. (2017). Discourse connectives across languages: factors influencing their explicit or implicit translation. *Languages in Contrast*, 16(2), 264-279.
<https://www.researchgate.net/publication/308275259>

